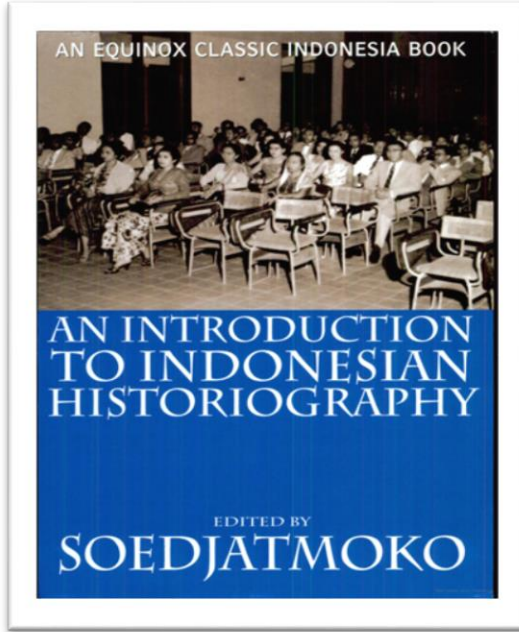

Yurdagül, F. (2024). “Endonezya Tarihçiliğine Giriş Adlı Eser”. *Asya Araştırmaları Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*. 8 (1), 121-124.

Tanıtım Yazısı

KİTAP TANITIMI
BOOK INTRODUCTION

“ENDONEZYA TARİHÇİLİĞİNE GİRİŞ” ADLI ESER*

The Book Named “An Introduction to Indonesian Historiography”

Hazırlayan: Furkan YURDAGÜL**

* Geliş Tarihi / Received: 15.06.2024, Kabul Tarihi / Accepted: 15.06.2024. <https://doi.org/10.58640/asyar.1501823>

** Lisans Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Tarih Bölümü, yurdagul.furkan@hbv.edu.tr, ORCID ID:<https://orcid.org/0000-0001-6582-0681>

Asıl adı “An Introduction to Indonesian Historiography” olan 1965 basımlı kitabın orijinal hali İngilizce olarak basılmıştır. Eser Endonezya Tarihini derinlemesine ele alıp, süreci basıldığı mevcut yıla kadar dile getirmiştir. Tek bir kişi tarafından değil, birçok yazar, arkeolog, tarihçi ve birçok işinin ehli insan tarafından oluşturulmuş ve interdisipliner bir çalışma olarak hazırlanmış eser, “Soedjatmoko” tarafından düzenlenmiştir. Ekibin içerisinde uluslararası çalışmalarda aktif olarak yer almış birçok profesör bulunmaktadır.

İlk olarak hem kitabı tanıtmak hem de ilgili yazarlardan bahsetmek amaçlı ilk başlığa, yani “Tarih Yazımı Sorunları” başlığına göz atmak yararlı olacaktır. Bu kısmı yazan Mohammed Ali (Ulusal Arşivler, Cakarta ve Tarih Öğretim Görevlisi, Padjadjaran Üniversitesi), ilk olarak tarih yazıcılığının sorunlarından ve doğruluklarından/gerçekliklerinden bahsetmiş ve böylece ilgili okurları kitaba hazırlamaya çalışmıştır.

Bu başlığın ardından, “17. Yüzyıl Endonezya Tarihi: Kaynaklar ve Yol Tarifi” adlı bir başlık ile karşılaşmaktayız. Bu bölümde kitapla ilgili genel bilgilere yer verilerek ulaşılan kaynaklara, araştırma içerisinde izlenilecek yol, yöntem ve uygulamalara yer verilmiştir. Bir bakıma okurun, kitabın içerisinde neler ile karşılaşacağı kısaca özetlenmiştir. İlgili okur ve araştırmacılar için adeta derlenmiş ve toparlanmış, sade, öz ve basit şekilde anlatılmış kapsamlı bir içerik oluşturulmuştur. Bu başlığın hemen ardındaki “Arkeoloji” bilimi ile bağlantılı olan kısım bunu çok açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

“17. Yüzyıl Endonezya Tarihi: Kaynaklar ve Yol Tarifi” adlı başlığın ardından gelen “Arkeoloji ve Endonezya Tarihi” bölümünün yazarı R. Soekmono (Gadjah Mada Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü Öğretim Görevlisi), “Endonezya’da Arkeoloji ilk etapta antik tarihle ilgilidir” diyerek Endonezya Tarihini antik çağlara kadar götürmüş ve daha sonrasında Arkeoloji biliminin önemine vurgu yapmıştır.

“Yerel Gelenekler ve Endonezya Tarihi” adlı bölümü yazan Hoesein Djajadiningrat’ın (Endonezya Üniversitesi, İslam Araştırmaları Profesörü) anlatısı, derinlemesine ve dikkat çekici bilgiler içermekte olup Endonezya kültürü ve geleneklerine dair çalışmalardan farklı bir yaklaşım sergilemektedir. Yerel geleneklerin önemini en doğal şekilde Endonezya Tarihi ile harmanlayarak ilgili araştırmacılara farklı bir yol göstermiştir. Örnek verilecek olursa yerel geleneklerin çıkış noktasının kralların veya spesifik, belirli kralların yüceltilmesinden kaynaklı olduğunu savunmaktadır. Kaynak azlığından ötürü zorluk ve karmaşıklık içeren antik çağ konularında bu tür kanıtlanmış ve keskin hatlarıyla belli argümanların sunulması araştırmacıların bir hayli işini kolaylaştırmaktadır.

Bu başlıktan sonra daha çok dil konusunun irdelendiği kitap sayfalarında “Geçmişin Java Resmi” isimli başlık karşımıza çıkmaktadır. Bu bölüm, C. C. Berg (Avustronezya Dilbilimi Profesörü, Leyden Üniversitesi) tarafından yazılmıştır. Bu başlıktan itibaren sonraki dört başlık içerisinde de Avustronezya dillerinden yoğun bir şekilde bahsedilmektedir. İlk etapta Filoloji hakkında bilgi sunulurken, daha sonrasında bir Avustronezya dili olan “Cava” hakkında bilgiler verilmektedir. Bir sonraki başlıkta ise “Cava Kaynakları ve Tarih Yazımı”; Cava dili ile yazılmış kaynaklar ve bu kaynakların tarih yazımı irdelenmiştir. H. J. The Cont’un yazdığına göre; Cava devlet tarihçeleri olarak adlandırılmış “Babad Tanah Jawi”ye kadar erken dönemde tanıtılan başka bir Cava Edebiyatından eser yoktur ve Yeni Cava Edebiyatının başka hiçbir eseri bu kadar şaşırtıcı, uzun ve ciddi bir çalışmanın konusu olmamıştır.

Bir sonraki filolojik tartışma konusu ise “Güney Celebes’in Tarihsel Yazılarının Kökenleri” başlığı altında toplanmıştır. J. Noorduyn (Dilbilimci) tarafından; bu bölümde Güney Celebes’in tarihsel yazıcılığı ile Babad Tanah Jawi karşılaştırılmış ve çelişen noktalar ortaya çıkarılmıştır. İki tarihsel yazıcılık metodu mukayese edilerek olumlu olumsuz yanlar, değişen süreç içerisinde gerçekleşen farklılıklar okuyucunun gözleri önüne serilmiştir.

Dilbilimi açısından irdelenen başlıklar arasında ehemmiyeti yüksek olanlardan birisi de “Bazı Malay Tarihi Kaynakları; Bibliyografik Bir Not” başlığıdır. Malay tarihî kaynakları ile birlikte tarih yazımına ve dil çeşitliliği, gelişimine karşılaştırmalı yaklaşmıştır. Malay tarihî kaynaklarının önemi ve elde edilen bilgilerin içeriğine vurgu yapılmıştır.

Başlıklardan anlaşılacağı üzere gitgide daha uzak coğrafyalara doğru yol olan bu kaynak izleriyle birlikte bu sefer “Çin Tarihi Kaynakları ve Tarih Yazımı” adlı başlık sunulmuştur. Tjan Tjoe Som’un yazısı olan bu kısımda doğal olarak döneminin çağdaş devletlerinden birisi olan Çin’in kaynaklarından söz edilmektedir.

Dilbilimi hakkında bilgi edinebileceğimiz bir diğer coğrafya ise Japonya’dır. “Endonezya Tarih Yazımına Yönelik En Yeni Japon Kaynakları” başlığı altında; II. Dünya Savaşı’nın mihver kuvvetleri tarafında yer alan Japonya’nın işgal dönemindeki yakılan ve kaybedilen kaynaklarından söz edilmektedir (1945). Japonya Askerî Hükümeti hem stratejik hem de jeopolitik konumundan ötürü kendisine yakın coğrafyalardan başlayarak çok özel, çok gizli stratejik, jeopolitik bilgiler toplamaktaydı. Bu raporların içerisinde Endonezya hakkında bilgiler ve raporlar da geçmekteydi. Başlığa emeği geçen Koichi Kishi, o döneme ait kaynakların Japonya’nın işgal döneminde büyük bir çoğunlukla kaybolduğunu öne sürmektedir (Japonya Askerî Hükümeti tarafından bilerek kaybedildiği ya da yakıldığı, tahribata uğradığı veya farklı devletlerce ele geçirildiği düşünülmektedir).

Kitap başlıkları özellikle “dilbilim ve tarih yazıcılığı” konularında yakın coğrafyalardan başlayarak uzak coğrafyalara doğru ilerlemektedir. “Endonezya Tarih Yazımına İlişkin Bazı Portekiz Kaynakları” adlı başlıktan bunu daha iyi anlayabiliyoruz. 16. yüzyılda Portekizlilerin Güneydoğu Asya’ya adım atmaları ile birlikte Portekizliler tarafından kaynaklar oluşturulmuş ve ayrı bir tarih yazıcılığı ortaya çıkmıştır. Tarih yazıcılığı diğer başlıklarda olduğu gibi tekrardan karşılaştırılmıştır.

Son başlık olan “Hollanda Tarihî Kaynakları”, Graham Irwin’ın yazmış olduğu kısımdır. Graham’a göre; Endonezya Tarihi öğrenmek isteyen araştırmacılar, öğrenciler ve ilgili okurlar Hollandaca bilmeli ve Hollanda tarihine yönelik ilgili materyalleri araştırıp temin etmelidir. Zira ülke ile ilgili (Endonezya) son üç yüz elli yılda ortaya çıkan neredeyse tüm resmî belgeler bu dilde yazılmıştır. Graham Irwin açısından tanıtımı okuyan okurlar bu öneme dikkat etmelidir.

Sonuç olarak bu eser; Endonezya Tarihini her açıdan değerlendirip irdelenmek ve çalışmak isteyenler için dört dörtlük bir başucu kitap olma özelliğini taşımaktadır. Uluslararası statüde değerlendirebileceğimiz, çoğunluğu profesyonel akademisyenlerden oluşan yazar kadrosu ve özenle düzenlenmiş bilgilerin öz ve duru şekilde anlatımı ile bu eser ortaya konulmuştur. Olabildiğince derinlemesine bilgilere yer veren ve bir hayli eski tarihli olan “An Introduction to Indonesian Historiography” isimli bu kitap, ilgili araştırmacılara önemli fayda sağlayacak bir niteliktedir.

Kaynaklar

Soedjatmoko. (Ed.). (2006). *An Introduction to Indonesian Historiography*. Equinox Publishing, ISBN-10:9793780444, ISBN-13:978-9793780443.

